XXVI. évfolyam — Celldömölk, 1930. március 23. 12. szám. — Ára 20 fillér

KEMENESALJA

Megjelenik minden vasárnap reggel.
Előfizetési ár: negyedévre 2 pengő, félévre 4 pengő, egész évre 8 pengő.
Hirdetés díja előre fizetendő.

POLITIKAI LAP.
Felelős szerkesztő és kiadó: DINKGREVE NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Celldömölkön ide intézendők a szellemi részt illető közlemények és hirdetések és mindennemű pénzküldemények

Magyarország igéretföldje.

A háboru óta nemcsak az idők változtak, hanem a pénzügyminiszterek is. Jöttek és mentek, láttak vagy nem láttak és közben nem győztek elég expozét elmondani. Az adófizető polgár pedig, akik-nem-ha és teher-tett töpörengővé, nem hangosan, csakugy befelé magának szokta elmondani a saját expozéját, mely körülbelül ilyesfajta volt: uj pénzügyminiszter igért és mire másik fog igérni, el is felejtjük majd, hogy az előbbi, mit nem tartott meg.

Voltak pénzügyminisztereink, akik önmagukat gyötrő, de eredményt fel nem mutató küzdelmeket folytattak a kül és belpolitikai ciklonokkal szemben s a végén csak bocsánatot tudtak kérni azért, hogy nem tudták aprópénzre váltani a szép igéretek fedezetlen papirbankóit. Hallottunk már sokféle pénzügyi zenét, szimfóniákat, melyeknek nem lett közönség sikerük, de éppen egy évtizedig kellett várnunk, amig olyan pénzügyminiszteri igéreteket kaphatunk, amelyeknek ugylátszik, valóráválás lesz a vége, nem pedig az igérő csendes, vagy macskazenés elvonulása.

Minden idők legzseniálisabb magyar pénzügyminiszterének a fia mindenben méltó az atyához, de dicséretére mondva egyben nem hasonlit hozzá. Az apját a nagy igérőnek hivták, adja a magyarok Istene, hogy a fiát nagy beváltó néven könyvelje el a hálás magyar gazdasági történelem. Mennél nehezebbek az idők, annál könnyebb igérni, de a pénzügyminiszter expozéjának minden szavából az a törhetetlen akarat csendül ki, hogy minden hang tetté fog válni a közel jövőben és — mint mondotta — megfogjuk látni Magyarország Igéretföldjét. Nem azt az Igéretföldjét, amelyet igérnek, hanem azt, amelyet megtartanak.

A pénzügyminiszter komoly beszédében szervezett gazdasági akciók körvonalai bontakoznak ki, amelyek együttvéve egy uj pénzügyi politika alapjait vetik meg. Az áldatlan leépités mai korszakában a miniszter, mint egy gondos mérnök, a gazdasági élet ugyszólván minden egyes frontján hidakat, gátakat s hasznos épületeket emel és mindezt azért, hogy a jobb jövő necsak pénzügyminiszteri expozékban, hanem a valóságban legyen meg.

Ha átszalad figyelmünk az expozé százfelé ágazó sinein, mindenütt utépités, boldogabb állomás tervei bontakoznak ki. A mezőgazdaság sulyos terhek alatt vergődik? A pénzügyminiszter bejelenti, hogy minden eszközzel a többtermelés előmozditására fog törekedni, országos propagandával szoritja rá a gazdákat az intenzivebb termelésre, mert csak ezzel vergődhet át a mezőgazdaság a gabona árkrizisén. Fejleszteni kell az ipart? Az iparositás megvalósitására évi 10 milliót szán az expozé, ezzel enyhiti a munkanélküliséget és a vámvédelem dédelgető, de sokszor hervasztó melegházi eszközei helyett az iparfejlesztés szabad levegőjével biztositja ezen a téren is a haladást. Az autonómiák ellen is sok a panasz? Itt sulyos szavakat talál a pénzügyminiszter, a költekezésben nincs tovább, elég volt, ami eddig történt, mert különben megfelelő törvényes rendezésre kerül sor.

A városok követik a kereskedők és iparosok példáját a fizetésképtelenségben? A miniszter 30 millió kölcsönnel szanálja a városokat, melyekkel rendezni tudják a legsürgősebb tartozásokat, konvertálják a legdrágább hiteleket. A városok kértek, a városok kapnak, de a pénz arra való, hogy takarékoskodjunk vele, igy tartja a pénzügyminiszter és a községek háztartásának ellenőrzésére készül már az uj törvény, mert az egész vonalon az a jelszó: Magyarország Igéretföldjét meg kell látnunk, még pedig nemcsak az expozéban.

Budapestet

a virágos májusban keressük fel!

Budapest idegen forgalmának 25 százaléka májusra esik. Szinházi és sportesemények a jubiláris Árumintavásár és 50 százalékos utazási kedvezmény várják ez évben is Budapest májusi látogatóit.

(Saját tudósitónktól.)

Érdekes kimutatás jelent meg a Szekesfőváros Statisztikai Hivatal kiadásában. Eszerint Budapest idegenforgalma az év december hó 31-ig bezárólag összesen 250.000 idegenre volt tehető. Meg ennél is érdekesebb talán az, hogy a Budapestet látogató közönségnek közel egynegyed része, pontosabban 60.000 ember ez év májusában és pedig a Budapesti Nemzetközi Vasar 10 napja alatt kereste fel a fővárost.

Illetékes helyen most tanulmány tárgyává tették, nem lehetne-e a Budapesti Nemzetközi Vasárhoz hasonló szervezettel és propagandával legalább a tavasztól őszig terjedő néhány hónap alatt állandóan annyi idegent vonzani Budapestre, mint e vásár 10 napja alatt.

A tervet a szakkörök kevés bizalommal fogadták. Szakértők, akik már évtizedek óta foglalkoznak az idegenforgalom kérdésével, megallapitották, hogy Budapest és általában Magyarország klimatikus viszonyai mellett, a május hónap a legalkalmasabb az idegenek vonzására. Nem véletlen tehat az, hogy úgy a Budapesti Nemzetközi Vásar, mint a vele egy időben tartani szokott számtalan sportesemény, kulturális és szinházi bemutató stb. épen május első szombatján, ez évben tehát május 3-án veszi kezdetét. Budapest tényleg ebben az időben a legszebb. Budapestre özönlik ekkor mindenki, aki akár mint kiállító, vagy kereskedő üzletet kötni, akár pedig mint gazda, vagy talán pusztán csak mint szinházi és sporteseményre váró ember, rendkivülit, tanulságosat és szépet akar látni.

De nem véletlen az sem, hogy a vásár idején Budapestre áradó közönség május első heteiben a legkényelmesebben és a legjobban tudja a fővárosban levő összes ügyes-bajos dolgát elintézni. A szallodák és éttermek mar tudják, hogy május első két hete a főidényük. Gondosan ügyelnek arra, hogy üzemük a legjobb és legmutatósabb, áraik pedig mindenki igényét kielégitők legyenek. Az idén különösen nagy előkészületek folynak Budapesten. A Nemzetközi Vásár május 3—12 között fennállásának 25-ik évfordulóját ünnepli. A szokottnál is nagyobb ipari felkészültség, a már jól ismertnél is hatalmasabb külföldi és belföldi propaganda kesziti elő ezt az eseményt. Maga a vásár szenzációs lesz. Területe majdnem megduplázódott. A magyar ipar minden szakmája a termelés javát mutatja. Hatalmas pavillonnal Magyarországon most először felvonul az olasz ipar is. Impozáns bemutatóra készül Franciaország, Lengyelország, Jugoszlávia, Görögország és képviselve lesz árujával Európa számos egyéb nagy állama is.

Budapest május hónapja tehat nagy szenzációra keszül. Ujból rekord-honapja lesz Budapest idegenforgalmának. A lakás előjegyzések máris folynak, a vásárigazolványok iránt pedig élénk mar az érdeklődés nemcsak minálunk, hanem Magyarország és a külföld minden városában. Tudni kell, hogy a vásár igazolványa az a varázsvessző, amelynek felmutatására a külföld és belföld összes vasutai nálunk 50, a külföldön meg 25 szazalékos kedvezménnyel szallitjak a vásar látogatóit. Olyan varázsvessző az, amely előtt vigyázzban áll még a határrendőr is, aki vizum nélkül enged be minden utast Magyarországra, aki a jubiláris vásár igazolványát felmutatja.

Boglya Vince.

Ki ismerte; tudja, ki meg nem, hát hallja,
Hogyan áldozott fel Boglya Vince napja.

Jöji elő képzelet! Röpits kis falumba,
Hadd játsszam, mint régen, vigan a kapunkba'.
Hadd lássam meg mindazt, amit akkor láttam,
Midőn, mint gondtalan fiucska ugráltam!
Virágot keresve, lepkéket kergetve...
Óh képzelet röpits, röpits el most messze!

Itt vagyok már újra, ahol egykor voltam.
Megyek föl a hegyre, ugralva boldogan!...
De mi az? Kit látok? Egy fekete alak
[illegible]
Közelebb lopózom, hát látom, hogy ember!...
Még pedig ismerős, hisz' láttam ezerszer.

Boglya uram biz' a', testestől, lelkestől,
Megtámasztja a fal, mert netalán eldől.
A dolog nyitja pedig, mit akkor nem érték,
Neki a jó nedűl, »nem iccével mérték!«
Felmondták tagjai igy a szolgálatot,
Mivel, hogy a jóból, többet szolgáltatott...

Nem futottam ám el! Megfogtam a kezét
S biztattam, hogy jöjjön, ne várjon itt estét!
De ő nem akarta s morgott egyet hozzá
S otthagytam szótlanul. Kedvemet megrontz.
Ez az első eset, amit én is láttam,
De aztán jött a sok: »egymasutánban«.

Boglya Vince uram, szelid felesége,
Felköltözött csendben kékcsillagos égbe.
S mivel az Úr nekik gyermeket nem adott,
Boglya szótalanul a hegyre ballagott.
Minden örömét csak a szőlőben lelte
S ott érte nem egyszer koromsötét este.

A házához pedig idegenek jártak,
Akik munkájukért ajándékot vártak.
Mert volt ám Vincénél, minden, ami kellett,
Hisz gazdag ember volt! Biró is ezért lett!
Jöttek a rokonok, egyik a más' után.
Hizelegtek folyton, ügyetlenül, bután.
Vince bátya szegény, nem látta a tervet.
Amit nála szőttek. Ő mindenkit megvet!

De egyszer a hegyen valamire eszmélt
S [illegible] a jegyzőnél ilyenformán beszélt:

»Hizelgő kutyákra nem száll a birtokom,
Amint intézkedem, legjobbnak gondolom!«
Velem volt az Isten, adott, ami csak jó...
Hogy gyermekem nincsen? az is rendjén való!
Isten adott mindent és én visszaadom.
A birtokomat mind, az egyhazra-hagyom!
Sirt, zokogott Vince, majd erőt vett magán.
Kicsoszogott csendben s ment a népes uccán.

Nem sok idő telt el, m dőn hallám a hirt.
»Vince bátya meghalt!« Volt sok ugyan ki sirt,
De legjobban tudtak a hamis rokonok,
Akik örültek, hogy meghalt a vén konok!
Szinleive mondtak rá szépet, vagy egyebet...
Am fordalta őket az a »végrendelet!«

Meglordult a szerep, megjött a végiras
És gunyos kacajjá lett zokogás, sirás!
»Ő volt a legrosszabb!« Mondják a megcsaltak.

Hiába éltek tán azok, kik meghaltak?

Nem, nem, mert a család »szent élet oltára«,
Melyről magasra tör a szeretet lángja.
Boldogság, melegség arad onnét széjjel
S napalla lőn oltan a sötét, bus éjjel!

»Felidéztelek mult, mert tanitonk te vagy!
Tanacsot énnekem jó Istenem te adj!
És az embereknek nyujtsad mentő kezed!
Mutasd meg az utat, mely a mennybe vezet!«

Lán—dor.

HIREK.

Sándor, József, Benedek... zsákban hozzák a meleget. A meleg most zsák nélkül is itt van, vagyha tetszik, zsakszámra is kuhog nyugtalanitó aradatban a földre. Az idén a hagyományos triumviratusnak könnyü dolga volt, mert jégtörő Mátyas megtörte a jeget s különben is a rövid ideig tartó fagy nem hütötte át a föld kérgét annyira, mint máskor. Ezzel azután a meleg mely most frissen érkezik, sokkal több hőforrást jelent számunkra, mint keményebb telek után. De ne kritizáljuk Sándor, József és Benedek szorgalmas társaságat, mert még megharagszanak és visszaszivják a tavasz ébredését a zsendülő mezőkről. Pedig jól esett már a langyos tavaszi eső is és minden biztató jele a tavasznak, mert azért hiába,mégis csak tavaszszal kezd élni az ember és csak szebb a szobánál a zöldülő hegyoldal, a dombok, az erdők, a jégpancéljuktól szabadult folyók és patakok is vigabban csobognak, durcsolnak és mormolnak, vizük is szebb lett, hogy megmosakodott a téliben és megfürdött a tavaszban. Most már hivatalosan is itt van a tavasz nemsokára, de hála Sándor, József és Benedek uraknak félhivatalosan már előbb beköszöntött.

A kormányzó köszönete. Celldömölk nagyközség képviselőtestülete a folyó évi március hó 2 án tartott díszközgyülesen vitéz nagybányai Horthy Miklóst, Magyarország kormányzóját kormányzóságának 10 eves évfordulója alkalmából taviratilag üdvözölte, mely üdvözlésre dr. Pletnits Ferenc kir. kormányfőtanácsos a kabinetirodától az alábbi köszönő levelet kapta:

A kormányzó ur őfőméltósága a tizéves kormányzásának évfordulója alkalmából kifejezett szerencsekivanatokert köszönetét nyilvánitani méltóztatik.

Van szerencsém erről értesiteni.

Vértesy, a kabinetiroda főnöke.

Szent Benedek ünnepe. A helybeli Szent Benedek rendi apatság pénteken ünnepelte hathatós védőszentjének és egyuttal a rend alapitójának Szent Benedeknek ünnepét Reggel 9 órakor Jandi Bernardin apát, kormányfőtanacsos ünnepi nagymiset celebrált fényes papi segédlettel, amelyen az iskolák növendékei, valamint nagyszámu hivők vettek részt. A mise alatt Uhlár Gyula karnagy vezénylete mellett a templomi vegyeskar énekelt.

A Kath. Legényegylet mükedvelő előadása. A Kath. Legényegylet mükedvelő gárdaja április hó 5-én, szombaton este hozza szinre Csiky Gergely nagyhirü 4 felvonásos szinmüvet a »Cifra nyomoru ág«-ot. A jeles irodalmi értékü szinmü betanulása sok és nehéz faradságba került a szereplőknek és a rendezőségnek. A próbák szorgalmasan folynak és maris nagy felkészültséggel tekintenek az előadás elé. Különben is a több tűzpróbat kiallt mükedvelő gárda azt hisszük, ennél a nehéz darabnal is epugy megállja a helyét, mint az eddig sok éven at előadott daraboknal.

Conzum gyülés. A magyar kir. állam vasuti alkalmazottak fogy. szövetkezete (conzum) folyó hó 23-an vasárnap délután 3 órakor a vasutasok otthonában, 6 órakor a mozdonyvezetők otthonaban gyülest hiv. egybe. Ezen a gyülésen a budapesti központi kiküldött is részt vesz és gyökeresen megvilágitják a conzum ügyeit, bajait. A conzum budapesti központi uj igazgatósága országszerte átszervezi az üzleteket és az a célja, hogy rendet teremtsen ott, ahol az allapotok elharapóztak és azáltal tönkretették, lejarattak a conzum régi, becsületes, megbizható jó hirnevét. Ez az országos atszervezés azt a célt is szolgálja, hogy a conzum üzletkörét kibővíti textil árukkal és tagjainak olyan kedvezményt akar és fog nyujtani, amelyet nem érhetnek el máshol. Erre a conzum gyülésre ezuton is meghivja vasutas tagjait a központi igazgatóság.

A frontharcos mozgalom egységéért. A MOVE országos frontharcos mozgalom esztendők óta munkalkodik azon, hogy a világ habora volt magyar frontharcosait egy közös táborba tömöritse és ugy a magyar társadalom, mint az illetékesek figyelmét az elhanyagolt frontharcos kérdések felé irányitsa. Ennek a szivós és lelkes munkalkodasnak eredményeként a frontharcos kérdések a közérdeklődés előterébe kerültek és ugy az illetékesek, mint a társadalmi körök ma már a legkomolyabb vonatkozásban foglalkoznak ezzel a sokáig elhanyagolt nemzeti problemaval. A napokban egy uj frontharcos szövetség alakuló közgyülésre kértek engedélyt a rendőrségtől, melyet azonban a főkapitány nem engedélyezett. A gyülés betiltásával izgalmas tónorban foglalkoztak a lapok és vitéz Horthy István lovassagi tábornok személyének a bekapcsolásával. Igyekeztek »szenzációs« hátteret festeni Prónay Pál magánvalakozásának, mely a már meglevő és a MOVE kebelében vitéz Borbély-Maczky Emil vezetése alatt működő Országos Frontharcos Szovetség egységét meg akarja bontani. Az a nagyaranyu szociális, társadalmi és gazdasági programm, melynek keresztülvitelét ez a komoly szervezet már meg is inditotta minden frontharcos számara, teljes bizonyságot nyujt, hogy egy ujabb Szövetségre, mely minden körülmenyek között az erők szétforgácsolásához és ezzel a várható eredmények lényeges csökkentéséhez vezetne, nincs szükség. Sőt minden ilyen törekvés egyenesen karára van a frontharcosok érdekeinek. Erre való tekintettel ezuttal ismételten hangsulyozza a TESZ allásfoglalasat ebben a kérdésben, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel kizárólag a MOVE Országos Frontharcos Szövetséget tamogatja és egész erkölcsi sulyát latba veti, hogy ennek sokat igérő tevékenységét kontra alakulatok meg ne zavarják. A TESZ vezetőségének az az álláspontja, hogy a frontharcos mozgalomnak komolynak, fegyelmezettnek és egységesnek kell lennie. A mozgalommal kapcsolatos frontharcos kérdéseket a rendelkezésre álló nemzeti erők összefogásával lehet egyedül és kizárólagosan megoldani. A MOVE országos frontharcos mozgalom ezeknek az elgondolásoknak a jegyében működik és ezért a TESZ minden szervezeti erejével küzdeni fog a frontharcos társadalom egységéért.

Három szerenád. A vasutas dalarda szerenáddal kedveskedett József napján Csoknyay József a Vasutas Kör volt ügyvezető elnökénél, Makk József intéző állomásfőnök helyettes, a Vasutas Kör jelenlegi ügyvezető elnökénél és Brunner József máv. tiszt, a dalárda egyik szimpatikus és agilis tagjánal. A 45 tagból álló dalarda teljes taglétszámmal a szerenáda szánt gyönyörü magyar darabokat jól betanulva vonult fel uj karnagyuk Ludván Sándor tanitó vezetése alatt, először Makk József állomásfőnök-helyettes tiszteletére, hol a szerenád leadása utan a dalárdát vendégszerető asztalához hivta meg vendégül az ünnepelt. Igy ment ez mindhárom ünnepeltnél és mire a sorozatos ünnepségeknek vége lett, a dalárda hangulata borvirágossá vált és a jó hangulat messze belenyult az éjszakába. Régen volt a dalárdának ilyen jó hangulatos napja, mint a József napi volt. Az ünnepelteket Hervay Károly kör titkar és dalárdista üdvözölte keresetlen meleg szavakkal. Rövid, kedves beszédében rámutatott a nevezettek ama érdemeire, mellyel kiérdemelték a dalarda ezen spontán megnyilatkozását. Csoknyay Józsefet mint a Vasutas Kör gyönyörü épületének megteremtőjét üdvözölte, mert egyuttal a vasutas kultura alapjait rakta le akkor, mikor a Vasutas Kör épületének szilárd fundamentumát nagy harcok közepette sikerült letennie, miáltal végtelenbe látszó utat nyitott a magyar vasutas kultura jövő fejlődésének. Makk József helyettes főnököt, a Kör igazan agilis ügyvezető elnökét, mint a dalkultura törhetlen előharcosát, a vasutas érdekek védelmezőjét, jóinddlatu szolgálati vezetőt üdvözölte Hervay körtitkár. Beszédében arra kérte az ügyvezető elnököt, legyen tovább is

Saját készitményü BUTOROK

um.: **Háló- Ebédlő- Uri** és **Leány** szoba, valamint Iroda. Előszoba és Konyha berendezések, **Sezlon, Diván,** Szalongarnitura. Matrac, **Alló-lámpa, Facsillár, Zongoraszék,** Kottatartó, Állóruhafogas, Függönytartó, Virág és Könyvállvány stb. legnagyobb választékban és legolcsóbban kapható **„Iparosok Árucsarnokában“ Szombathely, Kisfaludy S.-u. 1. sz.**

Jótállással szállitunk az ország bármely részébe.

CONTINENTAL SZÁLLODA BUDAPESTEN

VII. Dohány-ucca 42—44. Táviratok: Continentalotel.

a vidéki uri közönség igazi otthona.

Tisztaság. Kényelem. Előzékenység.

Minden szobában hideg-meleg folyóviz, központi fütés.

Egy ágyas szobák ára: 5, 6, 7, 8, 9, 10 pengő.
Két ágyas szobák ára: 8, 9, 10, 12, 14, 15, 16 pengő.

Szobák telefonnal. Szobák fürdőszobával.

ELSŐRANGU ÉTTEREM! ZENE! TÁNC!

nünket, épen azért mi is kapcsolatot kerestünk a máv. igazgatóságával, honnan épen a napokban kaptunk kimeritő választ arról, hogy az igazgatóságnak nincs szándékában Celldömölk gócpont leépitése. Ami pedig az ezzel kapcsolatos rémhireket illeti, nem kell komolyan fogadni, mert minden komoly alapot nélkülöznek. Ez a két komoly kijelentés azzal győzött meg bennünket, hogy ne üljünk fel felelőtlen hirterjesztőknek és ne vegyük komolyan őket. Mi bizunk a két komoly kijelentés sulyában, azért egyelőre varjuk a következményeket.

Adomány. A Szombathelyi Takarékpénztár celldömölki fiókja 20 P-t adományozott a helybeli róm. kath. fiuiskolának, amely szives adományért köszönetet mond az Igazgatóság.

Fenyőt, rózsát most ültessen! Az Unghvary László Faiskola r. t. herényi telepéről (Szombathely mellett) többször átültetett lucfenyőt szállit tartós földlabdával 80—160 cm. 3—7 pengő árban. Nagyobb vételnél árengedmény. Bokorrózsa gyüjtemény a legszebb fajtákból 25 db. 16 P, 50 db. 28 P. Árjegyzéket küld a budapesti iroda, Verespálné-u. 8.

Kevesebb adót fizetnek több gyermekes családfenntartók. A pénzügyminiszter rendeletet adott ki a jövedelem és vagyonadó rendelkezéseinek módositása, illetve kiegészitése tárgyában. A pénzügyminiszter ebben a rendeletében kimondja, hogy azoknál az adózóknál, akiknek a háztartásához egynél több gyermek tartozik, a második és harmadik gyermek után 100—100 pengővel, a negyedik, ötödik és a hatodik gyermek után 200—200 pengővel, azonfelül minden további gyermek után 300 pengővel emelkedik az adómentes jövedelem. Ezek szerint a két gyermeknél az évi 1100 pengős összjövedelem, a három gyermeknél az 1200 pengő, négy gyermeknél az 1400, öt gyermeknél 1600, hat gyermeknél az évi 1800, hét gyermeknél a 2100, nyolc gyermeknél az évi 2400 pengő adóköteles összjövedelem mentes az adó alól. Az alkalmazottak jövedelme két gyermeknél az évi 3700 pengő, három gyermeknél 3800 P, négy gyermeknél 4000 pengő. 5 gyermeknél 4200 pengő, hatnál 440, hétnél 4700 és 8 gyermeknél 5000 pengő szolgálati illetmény es szolgálati ellatás nem esik jövedelmi adó alá. Az adózók közös háztartásához tartozó gyermekek alatt a közös háztartásban élő, illetőleg önálló keresettel nem biró törvényes, törvényesitett, mostoha, vagy örökbefogadott gyermekeket és unokákat kell érteni.

Ujabb földreform készül. Hir szerint a kormány a svéd gyufakölcsön harmadik részletéből nagyobb összeget egy ujabb földreform céljára akar forditani. Állitólag 47 millió pengő felhasználásáról lenne szó, ezen az összegen az árverésre került, vagy kényszereladás alatt álló földeket vásárolná össze a kormány és az igy vásárolt földet kedvező feltételek mellett kisgazdák között parcellazás utján akarja szétosztani.

Gyümölcsfák tisztitása. Meg mielőtt a fák rügyeznek, mindenki saját érdekében tartsa kötelességének fáit a kártékony hernyóktól megtisztitani. Az irtást a községi elöljáróság ellenőrzi, akinél mulasztást tapasztalnak, azt kihágásért megbüntetik és a büntetésen felül még a községi elöljáróság az irtást a mulasztó költségére végezteti el.

Cukorrépatermelők figyelmebe! A Felsődunántuli Mezőgazdasági Kamara biztos értesitése alapján azok a nehézségek, amelyek a győri cukorgyár felállitásának eddig utjában állottak, elhárultak ugy, hogy a kormány részéről a Győri Cukorgyár felállitásának most már nincs akadálya. Az uj cukorgyár üzemét 1930. év szeptember havában fogja megkezdeni. Ezt azért hozzuk az érdekelt gazdaközönség tudomására, hogy a cukorrépa termelési szerződések megkötésénél ezt a körülményt megfelelően figyelembe vehessék. A cukorrépa termelési szerződésekre vonatkozólag a Győri Cukorgyár a tárgyalásokat az érdekelt gazdákkal még ennek az évnek tavaszán felveszi.

Milyen az élet, milyen az emberek sorsa Oroszországban. Egy kitűnő francia ujságiró Georges Le Févre, a párisi »Le Journal« főmunkatársa heteket töltött titokban Szovjet-Oroszországban. Az ujságiró szemével, fülével és szivével látta, hallotta, tapasztalta ott, hogy milyen az élet és milyen az emberek sorsa a vörös birodalomban. Lapjának [illegible] riport[illegible] a [illegible] és a »Le Journal« heteken át első oldalon [illegible]keket, amelyek szenzációt és feltűnést keltettek. A magyar közlés jogát a budapesti 8 Órai Ujság-nak engedte át a párizsi ujságiró, a 8 Órai Ujságnak, amely tavaly az aradi Golgota hiteles történetek közlésével: az idén pedig a hires kalandok, szerelmek és bűnesetek szenzációs cikksorozatával keltett szenzációt mindenütt. A 8 Órai Ujság nagy áldozatokkal magához váltotta Georges Le Fevre riportjának kizárólagos közlési jogát és március 17-től mindennap ezt a rendkivül érdekes olvasmányt közli folytatásokban a kitűnően szerkesztett ujság minden más hiradásával, tudósitásaival és információival egyetemben. Az uj riport sorozat bizonyára mindenütt nagy érdeklődést és tetszést keltett. A 8 Órai Ujság szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest VIII. Rökk Szilárd u. 4.

Navratil Hedvig jelentkezése. Eldöntötte a Navratil család és Gaby Deslys örökösei közt folyó pört Navratil Hedwig jelentkezése. Ha a biarritzi Navratil Hedwig nem jelentkezett volna, a családjának ezzel a puszta hallgatással óriási vagyont szerez. Nem különös ez a heroikus lelkierő, amely a vagyontalan és öregedő Navratil Hedwiget erre az igazságszerető lépésre késztette? Valóságos Sherlock Holmes-i nyomorást folytat a Lantos Magazin március 15-i száma ebben az ügyben. A legkiválóbb magyar irók irásaival köszönti a tavaszt. A Lantos Magazin minden most belépő negyedéves előfizetőjének ingyen adja Mark Twain: Titokzatos idegen c. művét, hó fehér papiron, egész vászonkötésben, a féléves előfizetőknek Mark Twain: Titokzatos idegen és Keller Andor: Saxophon c. könyveket, míg aki háromnegyed évre fizet elő, ingyen kapja meg H. G. Wells: A világtörténet alapvonalai cimű hatalmas művet. A Lantos Magazin negyedévi előfizetése 6 P. Egyes szám ára 1 P, mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal Budapest IV. Muzeum körut 3.

Birtok eladás.

Magyargencs község határában, a volt Háczky-féle birtokból kihasitott Tischler Károly szombathelyi lakós tulajdonát képező kb. 75 magyar hold,

szántó, erdő és legelő

szabadkézből jutányosan eladó.

Venni szándékozók személyesen vagy levélben hozzám forduljanak.

Dr. Szűts Zoltán
ügyvéd
Szombathely, Kiskar-u. 15.

Wekerle pénzügyminiszter exposéja nagy megnyugvást keltett. Wekerle Sándor pénzügyminiszter exposéja mindenkiben nagy megnyugvást keltett. A miniszter a Ház határozatát, amely az öt százalékos redukációra vonatkozott, nemcsak teljes egészében végrehajtotta, hanem azon tulmenőleg is olyan intézkedésekről tesz emlitést, amelyek már tulhaladják az elhatározott redukciók méreteit. Igaz megnyugvást keltett az is, hogy a pénzügyminiszter 10 százalékkal le fogja szállitani a tisztviselők létszámát, ami nagy könnyitést jelent az ország terhein és örömmel vehetjük tudomásul, hogy ezen programmot nem az egyes meglevő exisztenciák tönkretételével akarja megoldani, hanem ugy, hogy öt év alatt kevesebb felvétellel történik meg a csökkentés. A mezőgazdaság megerősitéséről tett kijelentései, különösen a hitel megoldása, amelyre 168 millió pengőt fordit a kormány, ugyancsak a legteljesebb megelégedést keltették. Nem maradtak hatás nélkül a pénzügyminiszternek ama kijelentései sem, amelyeket az iparfejlesztésről mondott és mindenkit megnyugtathat az a tudat, hogy a kormány az életképes iparok megerősitését óhajtja anélkül, hogy a mezőgazdaságot terhelné életképtelen iparok támogatásával. A vidéki bankok fuziója, az altriusta intézmények megrendszabályozása, a tárgyalások alatt álló nagy államhitel bejelentese, mind a legnagyobb megnyugvással szolgálhatnak mindenki részére.

Egy pesti bonvivan regénye. A Szinházi Élet legujabb száma érdekes riportot közöl arról, hogyan talált rá elveszettnek hitt gyermekére egy hires pesti bonvivánnak Becsben élő előkelő édesapja. Az uj szám közli Kertész Mihály érdekes hollywoodi levelét, amelyben a világhirű magyar rendező beszámol arról, hogy Koray Sári pesti urileány Bánky Vilmáéhoz hasonló karriert futott be Amerikában. Hogyan lett az istállófiuból a Royal Orfeum igazgatója. Érdekes uj nagy pályázat: melyik a tipusa?. Férfiak és nők kiválaszthatják azt a nőt és férfit, amelyik a legjobban megfelel az izlésüknek. Beszámoló szenzációs képekben Mrs. Rogers Braun Margit három házasságáról. Gyönyörü képek a Vigszinház ujdonságáról a Grand Hotelről. Incze Sándor népszerű hetilapjának uj számához harminckét oldalas gyermekujság mellékletet ad, sok mesével, képekkel, érdekes pályadijakkal. Szenzációs kottamelléklet, háromfelvonásos és egyfelvonásos darabmelléklet teszi még gazdaggá a Szinházi Élet e heti uj számát, amelynek ára 1 pengő, negyedévi előfizetési dij 10 pengő. Kiadóhivatal Budapest VI. Aradi-ucca 8. szám.

Ifju magyar tehetségek felkarolása. Kivételesen ne tekintse senki közhelynek, frazeologiának, hogy az ifjuság a Jövő igérete! De aggódva kérdjük: ki az, aki hazánkban felkarolja az ifjuságot: — a Jövő Igéretét!? Szomoru, de általánosan ismert tény, hogy a megértetlenség, a nemtörődömség és részvétlenség minden esztendőben sokezer magyar ifju tehetség pályafutását sorvasztja el, vagy töri derékba már az indulásnál. Mint örömmel értesülünk az első jelentős lépés, mely a javulást célozza, most történik meg. Az »Ifju Magyar Testvérek« szerkesztősége ugyanis elhatározta, hogy az ifju magyar tehetségek felkarolása érdekében jelentős pályadijakat tüz ki és a beérkezett pályaművekből, mindennemű gyüjteményből, iparművészeti munkákból és egyéb sajátkészitésü tárgyakból ugy a fővárosban, mint nagyobb vidéki központokban nagyszabásu kiállitásokat rendez és a kiállitott műveket a pályázók javára értékesiti. Azonkivül a kitüzött pályadijak összege is meghaladja a tizezer pengőt, ami — ha nem is mondható amerikai méretünek — mégis messzire tulszárnyalja a szokásos jelentéktelen pályázati összegeket és reméljük, hogy a magyar ifjuságra meg lesz a megfelelő serkentő hatása. A pályázaton 20, kivételesen 24 éves korig minden magyar ifju vagy leány részt vehet. A pályaműveket egy irókból, művészekből és szakemberekből álló vegyes bizottság birálja el és ez a bizottság itéli oda a dijakat is. Érdeklődőknek az »Ifju Magyar Tehetségek« kiadohivatala Budapest, I. Csörsz u. 7. szám ad részletesebb felvilágositást.

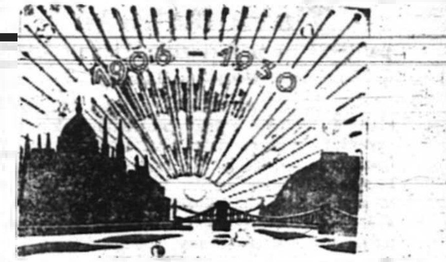

JUBILÁRIS NEMZETKÖZI VÁSÁR

Budapesten, 1930. május 3—12.

A magyar ipar demonstrativ bemutatója számos külföldi állam részvételével.

50-os utazási kedvezmény.

Felvilágositás és vásárigazolvány kapható: Budapesten a Vásárirodánál. V. Alkotmány-ucca 8.

Celldömölkön: a Szombathelyi Takarékpénztár r. t. fiókintézeténél.

Szindarabok

a legnagyobb választékban kaphatók

Dinkgreve Nándor papirkereskedésében.

Tisza Kálmán

politikai és publicisztikai tanulmány.

4) Irta: Vécsey Tamás.

Tisza Kálmán kitűnt ifjuságának évei alatt testvérei és a nagyváradi fiatalság között egyaránt nemcsak nagy tehetségével, hanem igazi nagyuri külsejével is. Sudár alakkal, finom kezekkel, göndör hajjal, sima fehér bőrrel megáldott ifju volt, kinek szép kék szemei »zárkózott természetének mintegy rejtélyes fényét lövellték ki«.¹) Nagy intelligenciaja folytán apja vele foglalkozott gyermekei közül a legtöbbet s benne látta családja nagyságanak leendő megalapitóját. Neveléset azért a kitünő Szőnyi Palra, az Akadémia egyik alapitójára bizta, ki tanitásának eredményeről a debreceni ref. főiskolában adatott számot a kiváló tanitvánnyal.

A felelős kormány megalakulásakor, 1848. tavaszán Szőnyi mester és tanitványa egyszerre léptek be a kultuszminiszteriumba, előbbi titkárnak, utóbbi pedig 18 éves korában fogalmazónak, de hivataloskodásuk ősszel, a kormány lekösszönésekor véget ért. És ekkor Tisza Kálman követve László bátyját,²) belépett a nemzetőrségbe, majd a világosi fegyverletétel utan elhagyta az országot. Ezért irja Arany Janos 1851-ben Domokos napi szép felköszöntőjében, hogy:

„Midon kedvedért a bar h i á n y o s család
Vigan ülte körül ünnepi asztalát", . . .

mert Domokosnak harom bátyja, mihelyt Lászlót elbocsátotta a haditörvenyszék, külföldre utazott a báró Vay Béla gróf Teleki Sándor és gróf Teleki Gyula társaságában.

Mikor a Domokos napi költemeny készült, a három fiatal Tisza éppen az egyetemek hazájában, Németországban tartózkodott s a berlini jogi és bölcsészeti karokat latogatta. Abban az időben a berlini Frigyes Vilmos királyi egyetemen tanitott többek közt a történetiró Ranke, az allamtudomanyok tanára: Raumer s a jogallamaról ismert Gneist. Ott működött az ókort ismerő Curtius és Friedlander, azután a nemzetközi jog nagy tekintélye: Heffter Ágost,³) a romanista Dirksen, Keller és Rudorff, végre az ethicus jogbölcsész: Trendelenburg, aki erkölcsi nemességével és kiváló egyéniségével nagy hatást gyakorolt az ifjuságra.⁴)

A Tisza testvéreket a német egyoldaluságtol megóvta az, hogy Belgiumot, Franciaországot és Angliát is beutazták s az ottani szellemi és anyagi művelődést is tanulmányozták. Óvta őket továbbá az is, hogy az államtudomanyokba mélyedve, megkedvelték az angol és francia irók, bölcsészek és allamférfiak gondolatait, eszméit és jellemet és eredetiben olvastak és élvezték a nyugati remekirók nagy műveit. Leginkább óvta őket azonban az idegen bálványtól az, hogy tősgyökeres magyar észjárást örököltek és tiszta magyar nevelést kaptak a szülői hazban.

A művelt nyugaton töltött harom év után alapos és széles készültséggel, de változatlan magyar érzéssel tert haza Tisza Kálmán.

Itthon az ostromallapot még tartott, de amit báró Kemény Zsigmond követelt »A forradalom után« c. művében: a honszerelem, a munka és remény mutatkozott már mindenfelé.

Arany János 1852. nyarán ismét megjelent Geszten, hogy személyes vezérlettel adjon továbbra is irányt Tisza Domokos költői fejlődésének. A kis kerti házat, amelyben lakott, jelenleg márványtábla jelzi ezzel a felirással: »Itt lakott Arany Janos 1851- és 52 nyarán«.

A nagy költő szeretett tanitványanak három bátyjával őszinte barátságot kötött. Különösen megkedvelte Kálmánt, akiben észrevette az isteni szikrát.

Tisza Kálmán költői hangulatanak emlékeit mind a széppróza, mind a lira megőrizte. Irt egy költői elbeszélést, melynek tárgyát Karaffa véres korából vette. Egy lirai versét pedig a Magyar Figyelő 1911. evfolyama IV. kötetében bemutatta Szász Károly, a képviselőház volt nagyérdemű elnöke, boldogult édesapjanak, Tisza ifjukori barátjának régi naplója nyomán. A 18 éves Tisza Kálmán egyik szerelmes versének strófáját közölve, megemliti Szász Károly, hogy édesapja szerint az »Petőfi: Szerelem gyöngyei közé illenék«. »Emlékek« cimű munkájában viszont egy olyan versét közli az ifju Tisza Kálmánnak Szasz Károly, melyben a költői véna mellett már a politikai érzék és a férfias lélek gondolkozasanak az a tiszteletet parancsoló emelkedettsége is megnyilatkozik, »amely — irja — a Tiszákat általában — s köztük a modern Magyarországot megalkotó Tisza Kálmánt is jellemezte«. A vers közreadasakor elbeszéli Szász Károly, hogy atyja, a későbbi, jeles ref. püspök — már a 48—49-es időkben nagy Görgey barát volt és annak Kossuthtal való összekülönbözése után is törhetetlen hive marad. E lelkes ragaszkodás kifolyása volt az a Görgeyről szóló költeménye, amely 1850. elején a Szilagyi Sandor szerkesztette Magyar Emléklapok c. folyóirat egyik füzetében jelent meg. Tisza Kálman, — kivel Szász Károly egy darabig a kultuszminiszteriumban egy szobában dolgozott a kormánynak Debrecenbe történt menekülése idején, — olvasta a verset és annyira fellelkesedett a nagy hadvezért dicsőitő költeményen, hogy verses levelet intézett barátjához, — mely Görgey iránti meleg érzésének és őszinte nagyrabecsülésének megindító bizonyossaga. Akkor azonban nem küldötte el a levelet Szász Karolynak, a 90-es évek végén ellenben — mikor már minden higgadtan gondolkozó ember szemében nevetségesnek tűnt fel a »hazaárulas« vadja — Szasz Karoly elkérte Tisza Kálmantol a költeményt valami intim celra leendő felhasználás végett. A költeményhez Tisza Kálman ezt a felirast toldotta:

»Ezen kürt sorok egy 1850 ben Szász Karolyhoz intézett, de soha el nem küldött levél egy részét képezik, melynek irasára egy költeménye inditott.« A vers első része a következőképpen hangzik:

„Olvastam én barátom versedet,
Amellyel Görgeyt védelmezed,
Es szivemet hidd el öröm lepé,
Midőn benned hite társát lelé.
Örültem én, hogy van e dult hazán,
Egy bár, akiben nem csalatkozám,
Ki érti a hős égi szellemét,
Más bünivel nem mocskolja nevét.
Nemes volt ő, felette is nemes,
Talán azért sorsa rettenetes.
A villám is nem a kis bokrokat
Sujtja, hanem az ős cserágakat.
Bar engem a remény sokszor csala,
Szivemben van egy vég lángirata,
Hogy a feltport, vádolt férfi még
Tisztán fogja bemutatni nevét,

Mintha csak sajat magaról irta volna ezt Tisza Kalman . . .

De nemcsak szellemi kincsekben, anyagi javakban is bőven juttatott értékeket a sors kegyelme Tisza Kalmannak. Apjanak és Domokos öcsének halala utan megosztozott fivéreivel az örökségen Laszlót — aki Erdélyben a mezőségi Csany községben telepedett le — pénzzel elégitették ki testvérei. Lajos mintegy 6000 holdat kapott a geszti uradalomból és a gróf Teleki-féle nagykovacsi uradalmat Buda tövében, Kalmannak pedig vagy 20.000 hold föld jutott osztályrészül Geszt, Vatyon, Radvány, Mezőgyan, Gyanté, Sarkadkeresztur, Varsanyhely, Kágya és Csegőd határában,¹) melyen maga gazdálkodott, kormányozván egyben a nagyszalontai ref. egyházmegyét, melynek atyja halálakor gondnokává választatott.

III. A pátens.

Az 1849. utáni elnyomatás szinte összeférhetetlennek tüntette fel a Habsburg uralom fennmaradását a nemzet boldogulásával. Kossuth 1859. májusban Napoleon hercegnek ajánlotta fel Szt. István koronáját és a villafrancai béke után is továbbműködött a »nemzeti igazgatóság«: Kossuth, Klapka és Teleki László vezetése alatt. Cavour támogatásától remélve a magyar szabadság visszaszerzését, melyet a centralista kormány ugyancsak igyekezett megnyirbálni. Még a protestáns autonomiát, az utolsó meglevő szabadságot sem kimélte. Kibocsátotta a reávonatkozó császári patenst, mire természetesen a protestáns egyházi autonomia egyszerre a nemzeti jog védbástyájává vált. Az ellenállásnak nagy sulyt adott, hogy az ágostaiak késmárki gyülésén a konzervativ Zsedényi Eduárd lépett fel, mint az ellenzék vezére. A helvét hitvallásuak még határozottabb ellenállást tanusitottak. Báró Vay Miklós mellett itt tünik fel mint vezér először a tiszántuli nemesség büszkesége: az alig harminc éves Tisza Kálmán, akit az osztrák katonai elbizakodottság ellen Gyürky Ábrahám ulánus kapitánnyal vivott párbajáért már nagyrabecsült az ország közönsége.¹) Tetézte ezt a nagyrabecsülést a Tisza bátor fellépése a bihari megyefőnökkel szemben is, ki a Geszten tartott házkutatas alkalmával azt kérdezte tőle: »vannak-e a háznál izgató iratok«? »Van egy«, felelte Tisza és felmutatta neki magat a pátenst.

Ezt a pátenst, vagy nyilt parancsot 1859. szeptember 1-én adta ki a kormány és azt rendelte el benne, hogy a két protestáns egyház a kormánytól függő hierarchiai szervezetté alakuljon át. Gróf Thun Leo kultuszminiszter a pátens szerzője lényegileg visszaállitotta a régi presbiteri és zsinati egyházi alkotmányt, a helyi, senioratusi és superintendensi konventekkel együtt és ezek képezték volna a törvényhozói hatalmat, a közgyülés pedig a végrehajtó hatalmat, csakhogy a felügyeleti jogot a kultuszminiszterium egy osztálya gyakorolta volna. Ez a felügyeleti jog megsemmisitette volna a protestáns tanügy autonomiáját is, a pátensnek a vagyonfelügyeletre vonatkozó intézkedése pedig szembehelyezkedett az 1791. XXVI. t. cikkel. Azzal, hogy a pátens a két protestáns egyháznak még külső szerkezetét is megtámadta, midőn a kerületek beosztását a politikai kerületekhez szabta, Thun az elkeseredést a végsőkig fokozta. De gondja volt reá, hogy a késmárki példa ne ismétlődhessék. Nem engedélyezte többé a gyülések tartását. 1860. január 11-én is csak a vasár ürügye alatt jöhettek össze a tiszántuli református egyházak képviselői Debrecenbe és csak a kis templom boltozata alatt szervezkedtek Balogh Péter püspökhelyettes elnöklésével közgyüléssé, de a megyefőnök a gyülést igy is feloszlatta. A sokaság nagy zajjal tüntetett a hatalom ellen. Légjobban kifejezte a közhangulatot a Tisza Kalmán beszéde, melyet a zaj lecsillapulása utan tartott. Tiltakozott a pátensek által való kormanyzás ellen, de egyszersmind reményét fejezte ki, hogy Ő Felsége meggyőződven a pátens jogtalanságáról és célszerütlenségéről, azt vissza fogja vonni. (Folyt. köv.)

¹) II. Kákai i. m.

²) Tisza László főhadnagy, aki a nemzetőrségtől átment a Miklós huszárokhoz, a szerencsétlen móri ütközetben (1848. december 30.) nehéz sebeivel a földre zuhant, hol még harminc uj sebet ütött rajta az átszaguldó ellenség. Ennek parancsnoka, a lovagias gróf Nugent mente meg, ápolásban részesitette s mikor a sebláz engedte, gyógyitás végett hazaküldte a sebesültet.

³) „Das europaeische völkerrecht der Gegenwart" c. müvét. 7. kiadás. Berlin, 1881., melyet leforditottak franciára is.

⁴) „Naturrecht auf dem Grunde der Ethik" a legismertebb munkája.

¹) Később még 8000 hold földet szerzett Tisza Kálmán, 1868-ban u. i. a 827.000 holdat kitevő herceg Esterhazy-féle hitbizományból 400.000 holdat feloldott a király és ebből a hercegi zárgondnok a kisvárdai 20.000 holdas és a derecskei 40.000 holdas uradalmat felajánlta 2.000.000 forintért megvételre Móricz Pálnak, aki a derecskei uradalmat Tisza Kálmánnal és Lovassy Ferenccel együttesen meg is vette. Tisza Kálmánnak 8000 hold föld jutott ebből, Lovassy Ferencnek és Móricz Pálnak 6000—6000 hold, a bérlőknek átengedtek 6000 holdat 300.000 forintért, azért, hogy holdankinti két forintos és még 22 évet kitevő bérszerződésüktől elálljanak — a többi 14,000 holdat megvették az érdekelt községek. Ezt a 8000 holdat Tisza Kálmán a nyolcvanas évek végén átadta István fiának, aki azt eladta, még pedig oly olcsón, hogy Schwarz a vevő a birtok egy évi terméséből kifizette az egész vételárat.

¹) Jókai Mór „Ahol a pénz nem isten" cimü regényében irja, hogy az önkényuralom korszakában három magyar előkelő ifju jelent meg egyszer egy társaságban s ott az ország jogait nyilt szivvel hirdették. Az abszolutizmus vezéreit ezért a hadsereg tisztjei közül sorshuzás utján hármat kiválasztottak s azokkal párbajra hivatták ki a magyar urakat. Gr. Szapáry Gyula és gr. Keglevich Béla megsebesitette a maga ellenfelét, Tisza Kálmán maga kapott sebet az arcán s annak helyét viselte holta napjáig.

Intelligens, nyugdijas özvegyasszony elmenne egy öreg urhoz, lehet nyugdijas vasuti, tisztviselő, birtokos, kinek lelkiismeretes, hüséges gondviselője lenne. Nem fizetésre, hanem jó bánásmód, gondtalan megélhetés és állandó csendes otthonra reflektál.

Cim a kiadóhivatalban.

szám
és a
nal
olcsón
Csi
I—2
magános
séges
1 udvari
helyisé
nagy
Deutsch
kitűnő
rá
han
Hangszórók
Villamos
Villamos
Eredeti
és lem
KO
rádió
Uj
get,
ka
a Neme
u. 1.
mellett)
Ez
vitettem
és modo
lasztékot
katapok
Át
gyászka
pártfogá
Eladó
gyar
olcsó á
dornál
Érdek